

25. ГОДИШЊЕ САВЈЕТОВАЊЕ ДОКТОРА ВЕТЕРИНАРСКЕ
МЕДИЦИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА)
НАУЧНИ СКУП СА МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ

25th Annual Counselling of Doctors of Veterinary
Medicine of Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina)
Scientific meeting with international participation

ЗБОРНИК КРАТКИХ САДРЖАЈА

Book of Abstracts

25.

Теслић, Бања Врућица, 2020.
Teslić, Banja Vrućica, 2020.

ГЕНЕРАЛНИ СПОНЗОР

Piletina po mom ukusu!

Uspješna priča kompanije MADI počela je davne 1989. godine kada su marljive ruke braće Jabandžić iz Tešnja krenule u ostvarenje vizije da od malog porodičnog biznisa naprave veliku i respektabilnu kompaniju, čije je krajnje opredjeljenje proizvodnja i prerada pilećeg mesa.

Danas MADI zapošljava preko 600 uposlenika, proizvodi preko 80 različitih proizvoda koje plasira širom BiH i Zapadnog Balkana, a od proljeća 2019. godine naši proizvodi nalaze se i na policama trgovina u zemljama EU. U skladu sa principima društveno odgovornog poslovanja, MADI ulaže u društvenu zajednicu i podržava njen razvoj.

U bogatom MADI asortimanu pronaći ćete kvalitetne proizvode za pripremu ukusnog i hranjivog obroka.

Njihova tajna leži u domaćim sirovinama, zdravstvenoj ispravnosti, strogo kontrolisanim procesima proizvodnje i neprestanim naporima da se udovolji najstrožijim i najistančanijim ukusima. MADI proizvodi ostavljaju prepoznatljiv i nezaboravan trag na prave gurmane i zato je MADI okus - OKUS KOJI ZOVU SVOJIM.

**25. ГОДИШЊЕ САВЈЕТОВАЊЕ ДОКТОРА ВЕТЕРИНАРСКЕ
МЕДИЦИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ (БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА)
НАУЧНИ СКУП СА МЕЂУНАРОДНИМ УЧЕШЋЕМ**

**25th Annual Counselling of Doctors of Veterinary
Medicine of Republic of Srpska (Bosnia and Hercegovina)
Scientific meeting with international participation**

ЗБОРНИК КРАТКИХ САДРЖАЈА

Book of Abstracts

25.

**Теслић, Бања Врућица, 2020.
Teslić, Banja Vrućica, 2020.**

Покровитељ:

**МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ, ШУМАРСТВА И ВОДОПРИВРЕДЕ
ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан"**

Организатори:

ВЕТЕРИНАРСКА КОМОРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

и

ДРУШТВО ВЕТЕРИНАРА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ/VETERINARY

Суорганизатори:

**Факултет ветеринарске медицине Универзитета у Београду
ЈУ Ветеринарски институт Републике Српске "Др Васо Бутозан"
Департаман за ветеринарску медицину, Пољопривредни факултет,
Универзитет у Новом Саду**

Организациони одбор:

Предсједник: Саша Бошковић.

Чланови: Драган Кнежевић, Радмила Чојо, Љиљана Гојић, Љубомир Калаба, Драго Сандо, Мирко Алаша, Ратко Мијатовић, Игор Чегар, Славиша Спасојевић, Јелена Павић, Перица Бургић, Велибор Кесић, Александар Брадић, Младен Драгичевић, Драган Малиш, Радан Томић, Стеван Радић, Бранислав Галић, Богослав Готовац, Зоран Дамјанац, Нико Миљас, Предраг Новаковић.

Секретаријат: Бранко Стевановић, Миленко Шарић, Бранко Бјелајац, Велибор Тодоровић, Радојица Ђекановић, Данијел Ковачевић, Оливер Стевановић.

Технички секретар: Тијана Тимарац.

Научни и програмски одбор:

Предсједник: Драго Н. Недић, Главни и одговорни уредник.

Чланови: Родољуб Тркуља, Владо Теодоровић (СРБ), Жељко Цветнић (ХР), Нихад Фејзић, Андреј Кирбиш (СЛО), Нектариос Гиадинис (ГР), Лазо Пендовски (МК), Јанко Иванов (БГ), Предраг Слијепчевић (ВБ), Миломир Ковач (РУС), Мајкл Гилсдорф (САД), Коосз Атила (МАЂ), Марко Цинцовић (СРБ), Драган Касагић, Ђорђе Савић, Миливоје Надаждин (СРБ), Жељко Сладојевић, Весна Калаба, Рајко Латиновић, Виолета Сантрач, Горан Параш, Весна Ђорђевић (СРБ), Синиша Гатарих, Славен Грбић, Бранко Велебит (СРБ), Зоран Ђерић, Новалина Митровић, Негослав Лукић.

Мјесто одржавања: Теслић, Бања Врућица, 2020.

Patron:

**MINISTRY OF AGRICULTURE, FORESTRY AND WATER MANAGEMENT
PI Veterinary Institute of Republic of Srpska "Dr. Vaso Butozan"**

Organizers:

**VETERINARY CHAMBER OF REPUBLIC OF SRPSKA
and
VETERINARY ASSOCIATION OF REPUBLIC OF SRPSKA**

Co-organizers:

**Faculty of Veterinary medicine University of Belgrade
PI Veterinary Institute of Republic of Srpska "Dr. Vaso Butozan"
Department of Veterinary Medicine, Faculty of Agriculture, University of
Novi Sad**

Organizational board:

President: Saša Bošković.

Members: Dragan Knežević, Radmila Čojo, Ljiljana Gojić, Ljubomir Kalaba, Drago Sando, Mirko Alaša, Ratko Mijatović, Igor Čegar, Slaviša Spasojević, Jelena Pavić, Perica Burgić, Velibor Kesić, Aleksandar Bradić, Mladen Dragičević, Dragan Mališ, Radan Tomić, Stevan Radić, Branislav Galić, Bogoslav Gotovac, Zoran Damjanac, Niko Miljas, Predrag Novaković.

Secretariat: Branko Stevanović, Milenko Šarić, Branko Bjelajac, Velibor Todorović, Radojica Đekanović, Danijel Kovačević, Oliver Stevanović.

Technical Secretary: Tijana Timarac.

Scientific and Programme Committee:

President: Drago N. Nedić, Chief editor.

Members: Rodoljub Trkulja, Vlado Teodorović (SRB), Željko Cvetnić (CRO), Nihad Fežić, Andrej Kirbiš (SLO), Nektarios Giadinis (GR), Lazo Pendovski (MK), Janko Ivanov (BG), Predrag Slijepčević (GB), Milomir Kovač (RUS), Michael Gilsdorf (USA), Koósz Attila (HU), Dragan Kasagić, Đorđe Savić, Milivoje Nadaždin (SRB), Željko Sladojević, Vesna Kalaba, Rajko Latinović, Violeta Santrač, Goran Paraš, Vesna Đorđević (SRB), Marko Cincović (SRB), Siniša Gatarić, Slaven Grbić, Branko Velebit (SRB), Zoran Đerić, Noalina Mitrović, Negoslav Lukić.

Venue: Teslić, Banja Vučica, 2020.

Предавање по позиву

ОРГАНСКА ПРОИЗВОДЊА И ВИСОКОКВАЛИТЕТНА ХРАНА

Радослава Савић Радовановић^{1*}, Саша Бошковић²,
Драго Недић³, Ружица Траиловић¹

1 др.сц Радослава Савић Радовановић, доцент, Факултет ветеринарске медицине,
Универзитет у Београду, Булевар ослобођења 18, Београд, Србија

2 Саша Бошковић, доктор ветеринарске медицине, Ветеринарска комора Републике Српске,
Царице Милице 46, Бања Лука, Република Српска

3 др.сц Драго Недић, редовни професор, Факултет ветеринарске медицине,
Универзитет у Београду, Булевар ослобођења 18, Београд, Србија

1 др.сц Ружица Траиловић, ванредни професор, Факултет ветеринарске медицине,
Универзитет у Београду, Булевар ослобођења 18, Београд, Србија

Коресподентни аутор: доц.др Радослава Савић Радовановић, e-mail: mimica@vet.bg.ac.rs

Кратак садржај

Органска пољопривреда је интегрисани систем производње хране високог квалитета која се заснива на најбољим еколошким праксама, које су друштвено прихватљиве и економски исплативе. Овакав вид производња представља свеобухватан систем управљања фармама и производњом хране који комбинује најбоље еколошке стандарде, висок ниво биодиверзитета, очување природних ресурса, примену стандарда добробити животиња и производне методе у складу са преференцама одређених потрошача производа, уз употребу природних материја и процеса. Органска производња се заснива на 4 принципа: 1. здравља, 2. екологије, 3. правичности и 4. правде. Према подацима из 2016. године у Републици Србији, 3184 произвођача је сертифициковано за органску производњу, што представља троструки раст у односу на 2012. годину. Своје производе ови произвођачи узгајају на површини од око 14 400 *ha* што чини свега око 0,4% укупне обрадиве површине у Србији. Већи део органске производње је намењен извозу, углавном на тржиште ЕУ. Највише се извозе производи ниског степена прераде, попут замрзнутог и пасираног воћа и свежег поврћа, те је зарада произвођача нижа него што би могла да буде. Насупрот томе, у земљама ЕУ, органски производи се узгајају на 6,7% обрадиве површине у просеку, што је 16 пута више него у Републици Србији. Основни проблем одрживости органске производње у Србијије се огледа у лошем економском положају руралне заједнице и депопулација села. Да би органска производња добила шансу да буде замајац развоја села неопходно је да постане економски одржива. Прва препрека за повећање органског узгоја је сертификација. Наиме, период конверзије конвенционалног у органско земљиште траје од две до три године, током којих пољопривредник мора имати уговор са овлашћеном сертификационом кућом, чија дозвола за рад важи у периоду од годину дана, па се може десити да сертификациона кућа изгуби дозволу за рад у току поступка сертификације,

чиме се положај произвођача, без икакве њихове кривице отежава и компликује. Такође, време потребно за конверзију практично онемогућава производњу на закупљеном државном земљишту, јер је период закупа (5 година) који је утврђен прописима прекратак. Иако органска производња у Републици Србији годинама представља неискоришћени потенцијал и шансу за развој, овај вид пољопривреде због низа административних и системских препрека са којима се сусрећу произвођачи није у експанзивном расту. Зато, ова област завређује пажњу и улагање више средстава и обезбеђивање субвенција како би се подстицало еколошки одрживо сточарство и пољопривредна производња, а на тај начин обезбедио рурални развој и свеукупни напредак привреде.

Кључне речи: органска производња, конвенционална производња, храна

Lecture by invitation

ORGANIC PRODUCTION AND HIGH QUALITY FOOD

Radoslava Savić Radovanović^{1*}, Saša Bošković²,
Drago Nedić¹, Ružica Trailović¹

1 dr. Radoslava Savić Radovanović, Msc, PhD, Asisstant Professor, Faculty of Veterinary Medicine,
University of Belgrade, Bulevar oslobođenja 18, Belgrade, Serbia

2 Saša Bošković, DVM, Veterinary Chamber of Republic of Srpska,
Carice Milice 46, Banja Luka, Republic of Srpska

1dr. Drago Nedić, Msc, PhD, Full Professor, Faculty of Veterinary Medicine,
University of Belgrade, Bulevar oslobođenja 18, Belgrade, Serbia

1 dr. Ružica Trailović, Msc, PhD, Associate Professor, Faculty of Veterinary Medicine,
University of Belgrade, Bulevar oslobođenja 18, Belgrade, Serbia

* Corresponding author: doc.dr. radoslava Savić Radovanović: e-mail: mimica@vet.bg.ac.rs

Abstract

Organic production is an integrated production system of high quality food that is based on best environmental practices that are socially acceptable and economically profitable. This type of production is a comprehensive farm and food management system that combines the best environmental standards, high levels of biodiversity, conservation of natural resources, application of animal welfare standards and production methods in accordance with the preferences of certain consumers, using natural substances and processes. Organic production is based on 4 principles: 1. health, 2. ecology, 3. fairness and 4. concern.

According to the data from 2016 in the Republic of Serbia, 3184 producers are certified for organic production, which is a threefold increase compared to 2012. These producers grow their products on an area of about 14,400 ha, which is only about 0.4% of the total arable land in Serbia. Most of the organic production is for export, mainly to the EU market. Products with a low degree of processing are most exported, such as frozen and mashed fruits and fresh vegetables, so the producers' earnings are lower than they could be. Uncontrary, in EU countries, organic products are grown at 6.7% of arable land on average, which is 16 times more than in the Republic of Serbia. The main problem of organic production sustainability in Serbia is reflected to the poor economic position of the rural community and depopulation of the villages. In order organic production could get a chance to be a driving force for rural development, it is necessary to become economically sustainable. The first obstacle in increasing organic farming is certification. Namely, the period of conversion of conventional to organic land lasts from two to three years, during which the farmer must have a contract with an authorized certification agency, whose work permit is valid for one year, it may happen that the certification agency could loose the license for work during the certification process, which will make the position of the producers more difficult and complicated without any implication of their part of fault. Also, the time

required for conversion practically prevents production on leased state land, because the lease period (5 years) determined by regulations is too short. Although, organic production in the Republic of Serbia has been an untapped potential and a chance for development for years, this type of agriculture is not in expansionary growth due to a number of administrative and systemic obstacles that producers face. Therefore, this area deserves attention and investment of more funds and providing of subventions in order to encourage environmentally sustainable livestock and agricultural production, and thus ensuring rural development and overall economic progress.

Keywords: organic production, conventional production, food

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна и универзитетска библиотека
Републике Српске, Бања Лука

636.09(048.3)

МЕЂУНАРОДНИ научни скуп Годишње савјетовање доктора
ветеринарске медицине Републике Српске (Босна и Херцеговина)
(25 ; 2020)

Зборник кратких садржаја / 25. годишње савјетовање доктора
ветеринарске медицине Републике Српске (Босна и Херцеговина)
научни скуп са међународним учешћем, Теслић, Бања Врућица,
2020. = Book of Abstracts / 25th Annual Counselling of Doctors of
Veterinary Medicine of Republic of Srpska (Bosnia and Herzegovina)
Scientific meeting with international participation, Teslić, Banja
Vrućica, 2020. ; [организатори Ветеринарска комора Републике
Српске и Друштво ветеринара Републике Српске ; организациони
одбор Саша Бошковић... [и др.] ; главни и одговорни уредник Драго
Н. Недић. - Бања Лука : Ветеринарска комора Републике Српске,
2020 ([Зворник : Vadcom]). - 215 стр. ; 25 cm

Текст ћир. и лат. - Упор. срп. текст и енгл. превод. - Тираж 400. -
Насл. над текстом: 25. годишње савјетовање доктора ветеринарске
медицине Републике Српске (Босна и Херцеговина) = 25th Annual
Counselling of Doctors of Veterinary Medicine of Republic of Srpska
ж(Bosnia and Herzegovina).

ISBN 978-99955-770-7-0

COBISS.RS-ID 128766209

ЗЛАТНИ СПОНЗОР

30 GODINA farmofit
FSH "RAPIĆ" GRADIŠKA

PRIRODAN IZBOR!

farmofit

Генерални
спонзор

Mesna industrija Madi Tešanj
Poslovna zona Vila br. 16,
74260 Tešanj

Златни
спонзор

RAPIĆ D.O.O.
Put srpske vojske 69
78400 Gradiška

Медијски покровитељ

Спонзори - Донатори

ISBN 978-99955-770-7-0